

DIETETYK RADZI

JAK SKUTECZNIE OBNIŻYĆ POZIOM ZŁEGO CHOLESTEROLU

Beata Śpiewak, dietetyk z gabinetu przy ul. Sienkiewicza:

- Przede wszystkim radzę pacjentom, aby maksymalnie ograniczyli spożywanie nasyconych tłuszczów - tłustego mięsa, margaryny i żółtych serów.

Niewskazane są pełnotłuste sery białe, topione, oscypki, feta, podroby (mózdziki, serca, nerki, wątróbka), jasne pszenne pieczywo, tłuste mleko, pasztety i konserwy, smalec, słonina, potrawy smażone w głębokim tłuszczu, alkohol, śmietana i słodycze. Radziłabym również nie stołować się w fast-foodach.

- Zamiast nich do swojej diety powinni włączyć tłuszcze pochodzenia roślinnego, bogate w kwasy z grupy omega-3 - olej rzepakowy i oliwę z oliwek. Na talerzu powinny się znaleźć warzywa i owoce, pieczywo razowe, kasze, ryż, jajka, ale nie więcej niż dwa w tygodniu, odtłuszczone nabiał, ale nie o zawartości 0% tłuszczu - minimalna ilość jest potrzebna, aby organizm mógł syntetyzować witaminy, ryby - najlepiej dorsz, mintaj i łosoś. Wskazane jest spożywanie nasion słonecznika, dyni, sezamu. Mięso jedynie chude - filet z kurczaka, indyka, chuda wołowina i cielęcina.

- Pacjent z nieprawidłowym poziomem cholesterolu to najczęściej osoba z nadwagą, często cierpiąca z powodu innych schorzeń - nadciśnienia, cukrzycy - mówi dr Wiesław Guziak, specjalista medycyny rodzinnej z przychodni przy ul. Kopcińskiego. - Zdarza się, że nieprawidłowy poziom cholesterolu mają osoby szczupłe - w ich przypadku na taki wynik

Wzrost może być spowodowany żółtaczką, łagodnym zapaleniem wątroby, schorzeniami nerek, zażywaniem doustnych preparatów antykoncepcyjnych, stresem.

FOT. JAROSŁAW ZIAREK

SEZAM, ORZESZKI I SŁONECZNIK

ZIARNA SEZAMU, kielki pszenicy, ziarna słonecznika i orzeszki pistacjowe mają największą ilość fitosteroli, substancji obniżających poziom cholesterolu we krwi. Fitosterole to rodzaj roślinnych sterydów.

Chronią one przed chorobami serca i zapobiegają nowotworom prostaty. Szczególnie bogatym źródłem fitosteroli są orzechy i ziarna roślin.

FOT. ARCHIWUM

KOLUMNĘ REDAGUJE LILIANA BOGUSIAK-JOZWIAK

WYSOKI CHOLESTEROL MOŻE BYĆ NASTĘPSTWEM STRESU

Dieta, ruch i spokój

Podwyższony cholesterol nie boli i nie daje zazwyczaj żadnych widocznych objawów. Tym bardziej więc powinien być kontrolowany minimum raz w roku.

Wynik powinien uwzględniać zarówno całkowity poziom cholesterolu, jak i jego dobrej (HDL) i złej (LDL) odmiany. Poziom cholesterolu LDL jest bowiem lepszym wskaźnikiem ryzyka chorób układu krwionośnego i zawału serca niż poziom całkowitego cholesterolu.

- Pacjent z nieprawidłowym poziomem cholesterolu to najczęściej osoba z nadwagą, często cierpiąca z powodu innych schorzeń - nadciśnienia, cukrzycy - mówi dr Wiesław Guziak, specjalista medycyny rodzinnej z przychodni przy ul. Kopcińskiego. - Zdarza się, że nieprawidłowy poziom cholesterolu mają osoby szczupłe - w ich przypadku na taki wynik

wpływ ma stres, obciążenia dziedziczne. Odkad zaczęliśmy realizować programy profilaktyczne i na badania kierowa osoby po 35. roku życia, diagnozujemy coraz więcej przypadków nieprawidłowego cholesterolu całkowitego, ale też trójglicerydów, czyli tłuszczów.

RUCH TO ZDROWIE

Jeśli chcemy mieć prawidłowy cholesterol, powinniśmy stosować odpowiednią dietę, dużo się ruszać i nauczyć się radzić sobie ze stresem.

- Nie powinniśmy od razu sięgać po leki tylko zmodyfikować swój tryb życia - radzi dr Guziak. - Odtłuszczyć potrawy, jeść więcej warzyw i owoców i być jak naj-

bardziej aktywnym.

Powinniśmy się jak najczęściej ruszać - najlepiej codziennie przez co najmniej 45 minut spacerować, pływać, jeździć na rowerze, ćwiczyć na sali. Można również uprawiać nordic walking, ćwiczyć jogę lub tai-chi. Rzucenie palenia i ograniczenie spożycia alkoholu na pewno dodatnio wpłynę na naszą kondycję.

LIPOPROTEINY, CZYLI BIAŁKO I TŁUSZCZ

Cholesterol to tłuszcz niezbędny do budowy komórek organizmu, produkcji niektórych hormonów, syntezy witaminy D w organizmie. Źródłem cholesterolu w jest wątroba (dostarcza 3/4 całkowitej ilości

Dr Wiesław Guziak, specjalista medycyny rodzinnej z przychodni przy ul. Kopcińskiego.

cholesterolu) oraz żywność pochodzenia zwierzęcego (dostarcza 1/4 całkowitej ilości cholesterolu). Cholesterol krąży we krwi w postaci lipoprotein - cząstek zbudowanych z białek i tłuszczów.

Są dwie podstawowe odmiany lipoprotein różniące się między innymi gęstością i wielkością:

- HDL - lipoproteiny o dużej gęstości określane jako dobry cholesterol. Łatwo przedostają się do ściany naczyń i bez trudu ją opuszczają zabierając po drodze nadmiar zgromadzonego tam cholesterolu.
- LDL - lipoproteiny

o małej gęstości, określane jako zły cholesterol - po wnikięciu do ściany naczyń pozostają w nim prowadząc do powstania blaszki miażdżycowej i jego zwężenia. Jest to możliwe, bo każde naczynie od wewnątrz wyścielone jest śródbłonkiem.

Gdy pod wpływem różnych czynników dojdzie do jego uszkodzenia, na przykład na skutek nadciśnienia tętniczego, to wówczas w ubytku gromadzą się złogi cholesterolowe.

Zwężając światło naczyń mogą spowodować zawał serca, udar.

FOT. JAROSŁAW ZIAREK

JAKI POWINIEN BYĆ PRAWIDŁOWY CHOLESTEROL?

mniej niż 200 mg/dl (mniej niż 5,2 mmol/l)

Wzrost może być spowodowany żółtaczką, łagodnym zapaleniem wątroby, schorzeniami nerek, zażywaniem doustnych preparatów antykoncepcyjnych, stresem.

- HDL (dobry cholesterol)

- u mężczyzn 35-70 mg/dl (0,9-1,8 mmol/l),

- u kobiet 40-80 mg/dl (1,0-2,1 mmol/l)

Im wyższy poziom, tym lepiej, bo ta frakcja działa ochronnie na mięsień sercowy.

- LDL (zły cholesterol) - norma: mniej niż 135 mg/dl (mniej niż 3,5 mmol/l).

Wartości graniczne: 135-155 mg/dl (3,5-4,0 mmol/l).

Wartości nieprawidłowe: > 155 mg/dl (więcej niż 4,0 mmol/l)

Gdy jest wysoki, to odkłada się w komórkach ścian tętnic. Tworzy tam złogi, powszechnie nazywane blaszkami miażdżycowymi, co prowadzi do zwężenia tętnic wieńcowych i zwiększa ryzy-

ko wystąpienia chorób serca.

- Triglicerydy (trójglicerydy)

- 35-135 mg/dl - kobiety

- 40-160 mg/dl - mężczyźni

Wartości pożądane triglicerydów: mniej niż 200 mg/dl (mniej niż 2,3 mmol/l). Zbyt wysoki poziom przyczynia się do zwiększenia ryzyka zawału serca, udaru mózgu.

Uwaga! cholesterol

Dzienna podaż cholesterolu w diecie nie powinna przekraczać 300 mg. W stu gramach niżej wymienionych produktów zawarte jest:

- ryby - 33-70 mg,
- parówki - 56 mg,
- sery żółte - 90-135 mg,
- cielęcina - 90 mg,
- majonez - 100 mg,
- kiełbasa - 100 mg,
- salceson - 132 mg,
- masło - 300 mg,
- jajka kurcze - 600 mg
- żółtko - 1760 mg,
- mózg cielęcy i wołowy - 3000 mg

Z aptek bez recepty

CHOLAMID

SKŁAD: hydroksymetyloamid kwasu nikotynowego.

DZIAŁANIE: stosowany również w zaburzeniach trawienia wynikających z upośledzonego wydzielania żółci. Kwas nikotynowy działa żółciotwórczo, żółciopędnie i spazmolitycznie w stosunku do dróg żółciowych. Formałdehyd, działając bakterioobójczo, odkaża drogi żółciowe. Preparat wywiera również działanie ochronne na hepatocyty.

CENA: 13 zł 80 gr (30 tabl.)

LIV 52

SKŁAD: mieszanka siedmiu ziół hinduskich.

DZIAŁANIE: pobudza czynność wą-

troby, działa ochronnie na wątrobę. Regeneruje uszkodzone komórki wątrobowe.

DZIAŁANIE: wspomagająco po toksycznych zatruciach wątroby i stanach rekonwalescencji. Wspomaga pracę wątroby, oczyszczanie jej z toksyn, kancerogenów. Obniża poziom bilirubiny i trójglicerydów. Leczy przewlekłe choroby - marskość, żółtaczkę. Poprawia apetyt, trawienie, likwiduje zaparcia.

CENA: 41 zł 80 gr

HEPASON COMPLEX

SKŁAD: standaryzowany wyciąg z karczocha (Cynara scolymus), witamina B1, witamina B2, witamina B6, witamina B12, kwas foliowy, niacyna.

DZIAŁANIE: polecany jest pomocni-

czo po spożyciu trudnych strawnych pokarmów, w zaburzeniach trawienia tłuszczów (wzdęcia, bóle brzucha, nudności, zaparcia, w stanach uszkodzenia wątroby).

CENA: 9 zł 80 gr

RAPHAHERB

SKŁAD: wyciąg suchy z czarnej rzepty 200 mg, kwas dehydrocholowy 50 mg, wyciąg suchy z karczocha 35 mg, olejek mietowy 15 mg, celuloza mikrokrystaliczna, poliwinylpolidon.

DZIAŁANIE: ułatwia trawienie i przyswajanie pokarmów w szczególności tłustych i trudno strawnych. Działa stymulująco na czynności wydzielnicze wątroby i żołądka, co wpływa korzystnie na procesy trawienne.

CENA: 6 zł 30 gr (30 tabletek)

FOT. JAROSŁAW ZIAREK